

Remissyttrande Dnr N2017-00222-HL från Krokoms kommun:

För Sveriges landsbygder, en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd (SOU 2017:1)

- Krokoms kommuns landsbygd ingår i stödområde A. Området är glesbefolkat med begränsad lokal arbetsmarknad. Det är även långa avstånd för att ta sig till en större arbetsmarknad. Krokoms kommuns landsbygd har stora demografiska utmaningar och en begränsad branschbredd. Det finns även stora utmaningar vad gäller bland annat transporter och arbetskraftsmatching. Krokoms kommuns landsbygd måste ingå i det område som får del av det föreslagna åtgärdsprogrammet. - *Nej till ett "hål" i inlandet.*
- De kommuner och regioner där produktionen sker bör få del av vattenkraftens värden.

Krokoms kommun ställer sig i huvudsak mycket positiv till det eniga slutbetänkandet från den parlamentariska landsbygdskommittén. En sammanhållen politik för att ta hela landet i bruk anser vi är helt nödvändig. Utmaningen blir att omsätta de vackra orden i betänkandet till praktisk politik. Sammantaget anser vi att Landsbygdskommittén har fångat såväl utmaningar som möjliga lösningar på ett adekvat sätt. En viktig slutsats för framtiden är att alla förslag som läggs fram ska landsbygdssäkras, det vill säga konsekvenserna för landsbygden ska klargöras när beslut ska tas.

Krokoms kommun vill emellertid här också understryka ett par uppenbara brister i Landsbygdskommitténs betänkande.

För det första är Krokoms kommuns glesbefolkade landsbygder uteslutna från de områden som kommittén föreslår ska omfattas av ett särskilt näringslivspaket, vilket vi med kraft vill protestera emot. Att förenkla landsbygdsproblematiken till kommunnivå och välja ut 23 kommuner missar på det här sättet målet och straffar de landsbygder som råkar tillhöra "fel" kommun. En kommun är en administrativ enhet vars gränser har väldigt svag koppling till landsbygdernas geografiska gränser och placering. Vi framför våra synpunkter även om vår kommun förvånande nog inte tillhör de av departementet utpekade remissinstanserna.

Krokoms kommun är till ytan dubbelt så stor som hela Blekinge län. Befolkningen är endast 14 843 personer på denna stora yta. En stor del av kommunen består med andra ord av glesbygd, där avstånden till arbete, handel, service och skolor ofta är betydande. En företagare i Valsjöbyn längst i norr måste exempelvis resa 12-14 mil för att besöka banken eller träffa en handläggare på länsstyrelsen. Förutsättningarna är likartade med hur det ser ut på andra sidan kommungränsen till Strömsund, som ingår bland de 23

kunna erbjuda medborgare och företag goda förutsättningar. Vattenkraftsmedlen är tillsammans med de geografiskt differentierade arbetsgivaravgifterna de mest kraftfulla verktygen i distriktspolitiken.

I Sverige går all beskattning av vattenkraften till staten, endast ungefär 110 miljoner kronor stannar i de bygder, "bygdemedel", som har släppt till sina försor för den gemensamma elproduktionen. Enbart i fastighetskatt på vattenkraftsanläggningar levererade Jämtland Härjedalen under 2016 över en miljard kronor till statskassan. Vi vill i sammanhanget understryka att det inte finns någon parameter i utjämningsystemet som tar hänsyn till vattenkraftsproduktionen. Argumentet att utjämningsystemet ersätter återföring av vattenkraftsmedel håller alltså inte.

Vi anser att ett system för återföring av vattenkraftsmedel till berörda kommuner/regioner ska komplettera förslagen i Landsbygdskommitténs betänkande.

Näringsliv och företagande

Nedsatta arbetsgivaravgifter skulle vara en viktig insats för såväl det privata näringslivet som för den offentliga sektorn – och måste omfatta även Krokoms. Avskrivning av studielån är också en viktig insats för att förbättra kompetensförsörjningen som skulle få positiv effekt för såväl näringslivet som för kommunen. Dessa förslag kan få snabb effekt, eftersom de är konkreta och lättförståeliga.

Vi vill även understryka vikten av förslagen när det gäller riskvilligt kapital för etableringar av företag på landsbygden. Många styr sin etablering och utveckling utifrån grundläggande entreprenöriella behov som boende, livskvalitet, miljö, attraktivitet. Säkerhet och kvalitet på välfärdstjänster – som ofta är bättre på landsbygden än i urbana miljöer. Då är det viktigt att det finns tillgång på riskvilligt kapital. Investeringar ska säkerställas även i norra Sveriges inland.

Krokoms är en kommun med ett levande jordbruk och aktivt skogsbruk och vi vill därför i sammanhanget särskilt understryka vikten av att ge goda utvecklingsförutsättningar för de gröna näringarna; jord-, skogs- och vattenbruk.

Näringslivet på landsbygden idag består av företagande inom olika branscher, exempelvis besöksnäringen, småskalig industriverksamhet, hantverkare samt distansoberoende verksamheter inom IT. Det är därför ytterst viktigt att även främja platsberoende verksamheter för att stimulera till ett långsiktigt, hållbart och diversifierat näringsliv på landsbygden.

Digitalisering och transportinfrastruktur

Bra att kommittén understryker att hela landet ska ha tillgång till digital infrastruktur med minst 100 Mbit/s senast 2025. Det är ett absolut krav och nödvändiga medel måste satsas för att möjliggöra detta. I Krokoms kommun

har vi som mål att 100 procent av kommunen ska ha tillgång till bredband till 2020.

Vi stöder förslaget om ett avståndsbaserat reseavdrag, att samma schablonbelopp betalas ut oberoende av färdsätt. Däremot saknar vi insatser för bättre kollektivtrafik i betänkandet. En ökad satsning på interregional trafik ökar tillgängligheten till och från vår kommun.

Kompetensförsörjning

Som tidigare konstaterats anser vi att avskrivning av studielån är en viktig åtgärd för att förbättra kompetensförsörjningen i inlandet. Vi vill också särskilt understryka kommitténs krav på universitet och högskolor att öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet.

Samhällsplanering och bostadsbyggande

Krokoms kommun anser att det behövs en mer tillåtande attityd till lokala lösningar och idéer för att stötta och möjliggöra utveckling på landsbygden. Det är viktigt att stärka den utvecklingsvilja och kraft som finns, genom ett mer landsbygdsanpassat regelverk.

Dagens utformning av riksintressen och strandskydd hindrar nybyggnationer på landsbygden. Därför är av stor betydelse att dessa regelverk ses över och begränsas för att underlätta landsbygdernas utveckling. Det finns en bostadsbrist på landsbygden – och då måste det också vara möjligt att bygga.

Kommitténs förslag om särskilda landsbygdslån för byggande av egna hem, hyresrätter, ägarlägenheter, kooperativa hyresrätter och bostadsrätter i landsbygderna är viktigt för att möjliggöra det nödvändiga byggandet.

Som komplement till landsbygdslånen föreslår vi att ränteavdragen behålls i landsbygder men tas bort i resten av landet. Det skulle ligga i linje med bedömningar som görs av bl a IMF och OECD i syfte att kyla av bomarknaden. Vi vill här understryka att ett sådant differentierat slopande av ränteavdragen skulle både åtgärda problemen där de finns, d v s i städerna, samt ge en nödvändig reducering av obalansen mellan stad och landsbygd.

Tillgång till kommersiell service, välfärd och kultur

Vi vill understryka vikten av att det finns en grundläggande kommersiell service inom rimliga avstånd. Detta är nödvändigt för att det ska vara möjligt att leva, bo och verka i hela kommunen. Det särskilda driftsstödet för butiker i glesbygd har varit viktigt och gör direkt skillnad, mer åtgärder behövs i framtiden för att stärka servicen på landsbygden.

Krokoms kommun understryker vikten av att postservicen inte får försämrats. Vi anser också att bankernas/kreditinstitutens ansvar för betaltjänster och kontanthantering regleras i lag. Idag har lokala företag som erbjuder kontanthantering tagit på sig stora kostnader. I sammanhanget ser vi också gärna att staten underlättar bildande av lokala fristående banker.

Landsbygdskommitténs krav på Kulturrådet att redovisa hur man ska bidra till att göra kulturen tillgänglig i landsbygderna är också viktigt.

Statens närvaro

Vi stöder kommitténs förslag om att den lokala serviceverksamhet som idag utförs av Försäkringskassan, Skatteverket och Pensionsmyndigheten samlas i en ny organisation. Där det är möjligt bör även en samordning ske med Arbetsförmedlingen, Polisen och Migrationsverket. Grundläggande kommersiell och offentlig service är avgörande för möjligheten att bo och verka på landsbygden.

Lantmäteriets organisation och handläggningstider är idag ett hinder för landsbygdens utveckling.

Lars Högdahls utredning (SOU2009:92), som föreslår minst ett servicecentrum i varje kommun är en bra utgångspunkt för det kommande arbetet på detta område.

Landsbygdskommittén rekommenderar att 10 000 tjänster vid statliga myndigheter under de närmaste fem till sju åren omlokaliseras från Stockholm till områden där det finns behov av statliga jobb. Vi anser att detta är ett minimum och att nya myndigheter alltid bör lokaliseras utanför storstadsområdena.

Styrning och organisering av landsbygdspolitiken

Krokoms kommun anser att den urbana norm som präglar den statliga styrningen och myndigheterna måste brytas. Vad som uppfattas som centrum och periferi beror på vilken utgångspunkt man har – och den svenska statsapparaten har sedan sekler en centralistisk grundsyn som särskilt drabbar norra Sveriges inland.

Mot denna bakgrund stöder vi kommitténs krav på att alla utredningar, liksom regeringens propositioner och övriga beslut, ska ange konsekvenserna för landsbygdernas utveckling. Om det skulle visa sig att det skulle få negativa konsekvenser för landsbygden med en lösning på ett "stadsproblem" anser vi, i likhet med vårt förslag om differentierat införande av slopade ränteavdrag ovan, att ett differentierat införande måste övervägas. Att straffa landsbygden för problem som endast finns i staden är inte acceptabelt. Det är hög tid för en helhetssyn på hela landet.

Ansvar för landsbygdsutveckling bör i huvudsak ligga hos den organisation som har det regionala utvecklingsuppdraget.

Civilsamhället utvecklar landsbygderna

Civilsamhället – föreningar, studieförbund och enskilda – gör ett fantastiskt arbete för att hålla landsbygden levande. Därför är det av stor betydelse att staten, som kommittén understryker, främjar och underlättar det civila samhällets engagemang i landsbygdernas utveckling.

Från Krokoms kommuns sida vill vi särskilt stödja förslaget om att på olika sätt främja unga personers möjligheter att aktivt delta i den lokala samhällsutvecklingen. Även personer med invandrarbakgrund bör ges bättre möjligheter att delta. Vi vill här understryka Migrationsverkets ansvar för att underlägga för de "nyanlända" som vill bosätta sig i landsbygdskommuner att kunna göra detta. Det är ju ofta i landsbygdskommuner – Åre och Krokoms är exempel på detta – som integrationen fungerar bättre än på andra håll. Då gäller det att ta vara på och underlätta för det lokala engagemang som finns.

Till slut vill vi understryka vikten av att Landsbygdskommitténs betänkande och de regerings- och riksdagsbeslut detta förhoppningsvis resulterar i kommer att innebära en ny och positiv syn på landsbygdernas möjligheter och potential. Det handlar om att föra en politik som ger likvärdiga förutsättningar och som tar hela landet i bruk!

Maria Söderberg
Kommunstyrelsens ordförande